

A TANTÁRGY ADATLAPJA

IRODALOM ÉS KÖRNYEZET ELMÉLETBEN ÉS GYAKORLATBAN

Egyetemi tanév: 2026 –2027

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Babeș–Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár
1.2. Kar	Bölcsészettudományi Kar
1.3. Intézet	Irodalomtudományi Intézet
1.4. Szakterület	Nyelv és irodalom
1.5. Képzési szint	Mesteri képzés
1.6. Tanulmányi program/ Képesítés	Magyar nyelvészeti és irodalmi tanulmányok
1.7. Képzési forma	Nappali

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve	IRODALOM ÉS KÖRNYEZET ELMÉLETBEN ÉS GYAKORLATBAN			A tantárgy kódja	LMM1106
2.2. Az előadásért felelős tanár neve	Dr. habil. Berszán István egyetemi tanár				
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve	Dr. habil. Berszán István egyetemi tanár				
2.4. Tanulmányi év	1	2.5. Félév	1	2.6. Értékelés módja	Vizsga
2.7. Tantárgy rendszere	Kötelező			2.8. Tantárgy típusa	Szaktárgy

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszámja)

3.1. Heti óraszám	4	melyből: 3.2. előadás	2	3.3. szeminárium/labor/projekt	2
3.4. Tantervben szereplő összórászám	56	melyből: 3.5. előadás	28	3.6 szeminárium/labor	28
Az egyéni tanulmányi idő (ET) és az önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása (ET)					42
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					48
Szemináriumok/ laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása (nagyobb vagy egyenlő a tantárgy naptárában az ellenőrzési feladatokra előírt összórászámával)					46
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					2
Vizsgák					2
Más tevékenységek:					0
3.7. Egyéni tanulmányi idő (ET) és önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő összórászámja					140
3.8. A félév összórászámja					196
3.9. Kreditszám					8

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1. tantervi	-
---------------	---

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása

4.2. kompetenciabeli	-
----------------------	---

5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	előadóterem, alkalmmilag vetítő, laptop, hangszórók
5.2. A szeminárium/ labor lebonyolításának feltételei	szemináriumi terem, vetítő, laptop, hangszórók

6.1. A tanulmányi program elvégzése során elsajátított kompetenciák (a tantervből kell átvenni)¹

Szakmai kompetenciák	
Kompetencia kódja	Kompetencia
CP3	Professzionálisan kommunikál a kutatási és szakmai környezetben.
CP4	Tudományos kutatást végez.
CP5	Értékeli a kutatási tevékenységeket.
CP6	Tudományos, munkákat szerkeszt és szakmai dokumentációt készít
CP9	Interdiszciplináris kutatásokat végez
CP12	Segíti a tudás átadását
CP13	Tudományos publikációkat ír
CP18	Akadémiai kutatási munkákat publikál.
CP21	Tudatosan irányítja és fejleszti a saját szakmai előrehaladását
CP22	Elősegíti a nyílt innovációt a kutatásban.
CP23	Alkalmazza a kutatási etika és a tudományos integritás elveit a kutatási tevékenységek során.
Transzverzális kompetenciák	
Kompetencia kódja	Kompetencia
CT1	Csapatban dolgozik.
CT2	Értékeli a kulturális és művészeti kifejezésformák sokszínűségét.
CT3	Kritikusan viszonyul az információkhoz és azok forrásaihoz.

¹ A tanulmányi program tantervéből át kell venni azokat a szakmai és/vagy transzverzális kompetenciákat, amelyek fejlesztéséhez az a tantárgy is hozzájárul, amelyhez az adott tantárgyi adatlap készült. Minden kompetencia esetében változatlan formában át kell venni a teljes kijelentést, beleértve a kompetencia kódját is, ahogyan a tantervben megjelenik. Amennyiben a két kategória közül valamelyikből nem vesznek át kompetenciákat, a táblázatban az adott kategóriának megfelelő sort törölni kell.

CT5	Alkalmazza a társadalom- és bölcsészettudományok területén szerzett ismereteit
------------	--

6.2. A tanulmányi programra jellemző kimeneti követelmények (a tantervből kell átvenni)²

A tantárgy által megcélzott kimeneti követelmények		
Kompetencia kódja	Ismeret és megértés (Knowledge and understanding)	Specifikus tudományos készségek (Specific academic skills)
CP 3, CP5, C P10, CP13, CP19, CP 26, CP27, CT4	1. Ismeri az általános nyelvészeti, irodalomelméleti, a magyar irodalomra, valamint a világ- és összehasonlító irodalomra vonatkozó terminusokat	1. Magyar nyelven anyanyelvi szinten ért, ír és beszél
P2, CP3, CP5, CP6, CP9, CP11, CP12, CP14, CP15, CP19, CP24, CP25, CP26, CP27	2. Ismeri a magyar kultúrában megjelenő nyelvi és irodalmi jelenségek történetét, és a magyar kultúra kontextusában kritikusan viszonyul ezekhez	2. Képes a nyelvészet, az irodalomelmélet, valamint a magyar, az világ- és az összehasonlító irodalom történetének fogalmait megfelelően alkalmazni, továbbá tudományos vagy irodalmi szövegeket elemezni, felülvizsgálni és megfogalmazni
CP2, CP6, CP11, CP12, CP19, CP26, CP27, CT3	3. Ismeri az általános nyelvi és irodalmi jelenségeket, valamint a magyar népi kultúrát	3. Ismeri a magyar nyelv, irodalom és kultúra legújabb elméleteit és módszereit

7. Tárgy-specifikus kimeneti követelmények

Ismeret és megértés (Knowledge and understanding)
1. A hallgató ismeri Jeff malpas helyfilozófiáját.
2. A hallgató ismeri Theodore Schatzki időtér-elméletét.
3. A hallgató ismeri az ökoritmologia elméletét.
4. A hallgató ismeri és értelmezi a nem-emberi környezettel teremtett kapcsolatot Daniel Defoe, William Wordsworth, Marcel Proust és Bodor Ádám műveiben.
Specifikus tudományos készségek (Specific academic skills)
1. A hallgató képes újraértékelni az ágencia elosztását az ember és más életformák, illetve a kultúra és a természet között.
2. A hallgató képes reflektálni a kultúratudományok és a kontextualista paradigma korlátaira az ökoszféra tágasságában.
3. A hallgató tanulja és újratanulja a környezettel teremtett kapcsolatot irodalmi és művészi gyakorlatok közben.

² Meg kell említeni a tanulmányi programra jellemző képzési eredményeket, amelyek fejlesztéséhez az a tantárgy is hozzájárul, amelyhez az adott tantárgyi adatlap készült. A tantárgy típusának (alaptárgy/szaktárgy/kiegészítő tárgy) megfelelő jellemzőket változatlan formában kell átvenni a tantervből, és a kapcsolódó kompetencia jobb odalán kell feltüntetni.

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések ³
1.A "világban-lét" mint hely-világ		
2.A ,táj(kép)' kettős fogalma és a spektatoriális attitűd		
3.Narratíva és belehelyeződés		
4.Időterek fenomenológiája		
5.Robinson szigete és az (ön)művelés		
6.A modern nyugati kultúra szerszámosládája		
7.Irodalom és barangolás Wordsworthnél		
8.A hely állhatatlansága		
9. Idő és hely Proust írásgyakorlatában		
10. A szubjektum cselekvőképessége és a hely complex struktúrája		
11.Ahol rajtunk kívül is van hely (Bodor körzet-regényei)		
12.Telep és terep (Sinistra körzet)		
13.Változatok vadkeleti tágasságra (Verhovina madarai)		
14.Hely, társadalomtörténeti tér, irodalmi gyakorlat		
Könyvészet - Jeff Malpas: Place and the Problem of Landscape. In Jeff Malpas (ed.): <i>Place and Landscape. Concepts, Contexts, Studies</i>. Massachusetts Institute of Technology Press, Cambridge, Massachusetts, 2011. 3–26. - Theodore R. Schatzki: Landscapes as Temporalspatial Phenomena. In Jeff Malpas (ed.): <i>Place and Landscape. Concepts, Contexts, Studies</i>. Massachusetts Institute of Technology Press, Cambridge, Massachusetts, 2011. 65–90. - Hans Ulrich Gumbrecht: <i>A jelenlét előállítás. Amit a jelentés nem közvetít</i>. Ráció – Historia Litteraria, 2010. (Hans Ulrich Gumbrecht: <i>Production of Presence. What Meaning Cannot Convey</i>. Stanford, Stanford University Press, 2003.) - Geert Vandermeersche – Ronald Soetaert: Landscape, Culture, and Education in Defoe's Robinson Crusoe. <i>CLCWeb: Comparative Literature and Culture</i>. Volume 14 (2012) Issue 3. http://docs.lib.purdue.edu/clcweb/vol14/iss3/ - Douglas Berman: Reading Wordsworth with Hegel and Deleuze. <i>CLCWeb: Comparative Literature and Culture</i>. Volume 14 (2012) Issue 5. http://docs.lib.purdue.edu/clcweb/vol14/iss5/9/		

³ Például szervezési szempontok, ajánlások a hallgatók számára, a kurzushoz/szemináriumhoz kapcsolódó konkrét szempontok, mint például a területen dolgozó szakemberek meghívása stb.

- Bart Verschaffel: The World of the Landscape. *CLCWeb: Comparative Literature and Culture*. Volume 14 (2012) Issue 3. <http://docs.lib.purdue.edu/clcweb/vol14/iss3/2/>
- Berszán István: Hegység, amely emberi nevet visel. A Bodor Ádám-történetek mozgásterei. *Helikon Világirodalmi Figyelő: Térpoétika*, 2010/1–2. 20–38.
- Berszán István: Változatok vadkeleti tágasságra. Bodor Ádám harmadik körzet-regényéről. *Új Forrás* 2015/5.

8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1.szeminárium: Bevonódás a tájba 1 Rolf de Heer: <i>The Tracker</i> (2002)	filmrészletek megbeszélése	
2.szeminárium: Bevonódás a tájba 2 Ron Fricke: <i>BARAKA</i> (1992) Oravec Imre: <i>Halászóember (Baji-pást, Csabai neneék árnyékszéke, Dédnagyapám végez)</i>	versek szoros olvasása	
3-4.szeminárium:A táj mint időtér jelenség egy kommunista ifjúsági regényben Nagy István: <i>Ácsék táborát vernek</i>	közös esettanulmány	
5-6. szeminárium: Defoe írásgyakorlata: Robinson Crusoe (részletek)	Hallgató által tartott vitaindító, az előadás anyagának alkalmazása kiválasztott szövegek olvasatában	
7-8. szeminárium: Wordsworth írásgyakorlata (versek)	Idem	
9-10. szeminárium: Proust írásgyakorlata (<i>Az eltűnt idő nyomában</i> – részletek)	Idem	
11-12. szeminárium: Bodor Ádám írásgyakorlata (novellák, regényrészletek)	Idem	
13. Kreatív írás- és olvasásgyakorlatok Lakatos Róbert: <i>Terepkönyvlapok</i> (2016)	Terepkönyv-kísérletek	
14. szeminárium: összefoglaló kiértékelés	Hallgatói visszajelzések	
Könyvészet: lásd tematika		

9. Értékelés

Tevékenység típusa	9.1 Értékelési kritériumok ⁴	9.2 Értékelési módszerek ⁵	9.3 Aránya a végső jegyben
9.4 Előadás	Jártasság a témában és a szakirodalomban	Írásbeli vizsga. A benyújtott írásbeli dolgozatok esetén (beleértve a zárthelyi írásbeli vizsgadolgozatot is) az értékelő ellenőrizheti, hogy a leírtak a hallgató szakmai	50%

⁴ Az értékelési kritériumoknak közvetlenül tükrözniük kell a tanulmányi program és a tantárgy szintjén kitűzött képzési eredményeket. Pontosabban, a várható képzési eredményeknél felsorolt eredményeket értékelik.

⁵ Javasolt mind a végső kiértékelési módszerek, mind a folyamatos kiértékelési stratégia meghatározása.

		jártasságáról tanúskodnak-e. A hallgatónak pedig joga van megvédeni a benyújtott írásbeli dolgozatát. Felkészülés közben az AI etikus használata megengedett, de a mesterséges intelligencia semmilyen formában nem helyettesítheti a hallgatótól elvárt szakmai készségeket: 1. a bölcsészhallgatónak meg kell tanulnia önállóan olvasni és feldolgozni az irodalmi és szakirodalmi forrásokat, 2. valamint az igényes nyelvhasználatot szóban és írásban egyaránt, mind az anyanyelv, mind a szaknyelv tekintetében.	
9.5 Szeminárium/ Labor	Aktív jelenlét	A vitaindító, illetve a beszélgetésbe bekapcsolódás értékelése	50%
9.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
• A kötelező szakirodalom elolvasása • Az alapfogalmak helyes értelmezése • Jelenlét a szemináriumon (1 hiányzás megengedett) • a félév során egyszer szemináriumi vitaindítót tartani			

10. SDG-ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)⁶

⁶ Válasszon ki egyetlen olyan ikont, amely az *Egyetemi folyamatban történő alkalmazására vonatkozó eljárás* szerint legjobban illeszkedik az adott tantárgyhoz. Ha a tantárgy általánosságban foglalkozik a fenntartható fejlődéssel (pl. bemutatja/bevezeti a fenntartható fejlődés általános kereteit stb.), akkor a Fenntartható Fejlődés általános ikonja rendelhető hozzá. Ha egyetlen ikon sem vonatkozik a tantárgyra, válassza az utolsó opciót: „Nem alkalmazható”.

	A fenntartható fejlődés általános ikonja							
								
								Nem alkalmazható

Előadás felelőse:

Berszán István

.....

Szeminárium felelőse:

Berszán István

.....

Kitöltés időpontja:
2026. 04. 08.

Az intézeti jóváhagyás dátuma:

Intézetigazgató:

BERSZAN ISTVAN
2026.04.24 09:31
Aprob acest document

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása